

מזיכרונותיה של אה שלוש על השגרה ועל הרעב באושוויץ-בירקנאו

בערבים נהנינו לעתים ממנוחה בת עשרים דקות בין העבודה לבין ה'אפל'. באותה מנוחה מוטי הגתה רעיון כיצד להוסיף לתפריט שלנו.

"בואי נלך אל מאחורי צריף המטבח ונראה מה נוכל למצוא בערמת הזבל", אמרה.

כמובן, איש לא ידע מה אנו מתכננות, וכך שוטטנו לנו, כביכול ללא מטרה, בין הצריפים, עד שהגענו לערמת הזבל המסריחה מאחורי המטבח. מוטי עמדה על המשמר ואני הרמתי חתיכת גזר שנזרקה.

"זה בוודאי טוב לאכילה", אמרתי ונגסתי בגזר.

"אני יכולה לנסות להחליף את החתיכה הזאת", אמרה מוטי כשהיא מתבוננת בגבעול ובעלים הכמושים. "אוכל לומר שזו פטרוזיליה עתירת ויטמינים".

המשכתי לחטט בזבל ומצאתי דלעת רקובה.

"אנחנו יכולות לדמיין לנו שזה מלון", אמרתי.

שמנו את חתיכות קליפת הדלעת והעלים הירוקים של הגזר בתוך הספלים, וחזרנו לצריף שלנו. אמרנו שיש לנו מלון ופטרוזיליה והחלפנו אותם בלחם. כולם השתוקקו לתוספת ויטמינים. ידענו שחיוני לשמור על הכוחות. בעבורנו זה היה עניין של חיים או מוות. רצינו להימנע מבצקת ברגליים ומבטן נפוחה - שנגרמו בגלל חוסר ויטמינים - מהם סבלו האסירים הוותיקים יותר.

אחת מאתנו עמדה על המשמר, ואילו השנייה ניסתה לגלות 'אוצרות' בערמת הזבל - שאריות סלק, קליפות בצל, עלי כרוב - כל דבר שיכולנו להוסיף למנת הלחם שקיבלנו, ויכול לשמש לנו מעדן. מוטי אילצה אותי לשטוף בתחליף הקפה את חתיכות הירקות שמצאנו, כדי להימנע מזיהומים.

בעת ששוטטנו, חיפשנו תמיד דברים מועילים. באחד הערבים כשהתהלכנו במחנה, שריות במצוקה מוטי גילתה מוטי כמה פחי אשפה מלאים בחפצים קטנים, כגון, מטפחות אף, צעיפים, כפפות ואפילו סיגריות. אלה היו חפצים אישיים שהיו שייכים לבאי המשלוח החדשים, חפצים ששמרו בכיסיהם עד שנאלצו לזרוק אותם. בשבילנו זה היה אוצר בלום. לקחנו את כל מה שיכולנו. מטפחות האף היו מלוכלכות, כמובן, אך שטפנו אותן ככל שעלה בידינו במקלחת, קיפלו אותן יפה וייבשנו אותן מתחת למזרן. אחר-כך הסתובבנו בצריף והכרזנו: "מי רוצה להחליף לחם במטפחות אף, צעיף או סיגריות?" הביקוש עלה על ההיצע.

זו הייתה דרך יוצאת דופן לפתוח בעסק זעיר, והדבר הצליח. לעתים גילו את מעשינו, וספגנו עונשים, כלומר - החרימו את מנת הלחם שלנו. אך היינו מבוקשות מאוד אצל מי שהיה לה דבר מה להחליף. בערבים שוחחנו ללא הרף על אוכל. בזמן זה כבר היינו כולנו רזות הרבה

יותר וחסרות מרץ. הבחנו בשינוי הגופני שחל בכולנו. למרבה הפלא, כמעט מהשבוע הראשון לשהותנו במחנה, פסק המחזור החודשי אצל כולנו. דאגנו מה יקרה אם נקבל את המחזור, במיוחד משום שלא היו לנו שום אמצעי היגיינה, אך הדבר לא קרה מעולם. מישהו אמר שהגרמנים הוסיפו ברומיד במרק כדי שלא נקבל מחזור, אך לא ידענו אם הדבר נכון. חשבתני שטענה זו היתה סבירה משום שלעתים קרובות אחרי ששתיתי את המרק הרגשתי כאילו אני "מרחפת".

מדי כמה שבועות נהגו הקאפו לגזוז את שערותינו במספריים גדולות וקהות. הדבר היה מכאיב ומשפיל. ראשה של מוטי נראה מוזר מאוד וגבשושי לאחר הגילוח. היא שמחה תמיד כאשר שערה גדל בסנטימטרים ספורים והחל שוב לכסות את הקרקפת. היא אמרה ש כך הרגישה אנושית יותר. הקאפואיות עמדו על כך שהתגלחת חשובה על מנת למנוע כינים. למעשה זה היה חלק מכיון מתהליך הדה-הומניזציה – שנועד לגרום לנו להיראות ולהרגיש כאילו אנחנו פושעות. הכניעה לטיפול הזה הכעיסה אותנו מאוד.

מקור: אוה שלוס, ילדות אחרת. מסע החיים של אוה, יד ושם, ירושלים 2001, עמ' 95-

.97